

Матеуш ВШОЛЕК, Mateusz WSZOLEK

Варшавський університет, Польща
University of Warsaw, Poland
e-mail: mateuszwszolek5@gmail.com

Звіт про проведення міжуніверситетської наукової сесії молодих учених. Проєкт „Українська література і культура в антропологічній перспективі ”

Report on the Interuniversity Scientific Session of Young Scientists. Project “Ukrainian Literature and Culture in Anthropological Perspective”

The report describes a scientific session of young scientists within the framework of the international cooperation between Lviv and Warsaw universities. The conference was divided into two parts, the first part took place on 25 May and the second one on 16 December 2023. This report presents the main organisers of the session and the participants as well as the topics of their presentations in both parts. The substantive content of each presentation is described consecutively with each of the authors.

Keywords: University, conference, Lviv, Warsaw, literature, literary studies

Звіт присвячено проведенню наукової сесії молодих учених у межах міжнародної співпраці Львівського та Варшавського університетів. Конференція була поділена на дві частини, перша частина відбулася 25 травня, а друга – 16 грудня 2023 року. У звіті представлено головних організаторів сесії та учасників, а також теми їхніх виступів у обох частинах. По черзі описано суттєвий зміст кожної презентації з указанням авторів.

Ключові слова: університет, конференція, Львів, Варшава, література, літературознавство

Науковий проєкт кафедри теорії літератури та порівняльного літературознавства Львівського університету, реалізований спільно з кафедрою україністики Варшавського університету, було поділено на дві частини: перша

відбулася 25 травня 2023 року, а друга – 16 грудня 2023 року. Заходи організовано в рамках міжнародної університетської співпраці та під гаслом „Українська література і культура в антропологічній перспективі” під керівництвом проф. О. Галети і д-р. К. Якубовської-Кравчик. Учасниками конференції були магістранти кафедри теорії літератури та порівняльного літературознавства Львівського національного університету імені Івана Франка, а також студенти кафедри україністики Варшавського університету. У першій частині наукового заходу молодих учених брало участь 8 доповідачів, які у формі презентацій представляли свої дослідження у сфері української художньої літератури, характеризуючи напрямки розвитку, загальні тенденції та взаємодії між українською та польською літературами. У другій частині, яка відбулася 16 грудня, узяло участь 11 студентів.

У першій частині брали участь із доповідями:

1. А. Ткаченко, *Література Майдану та війни: антропологічна перспектива*;
2. К. Пастушка, *Графічний роман як актуалізація класичної літератури (на прикладі адаптації „Герой поневоли” І. Франка)*;
3. О. Гордій, *Антропологічна перспектива роману Горіха Зерня „Доця” як добротного зразку літератури про війну*;
4. Р. Каршневич, *Образ місця як ізольованої реальності в книзі есеїв С. Асеева „В ізоляції”*;
5. М. Русановська, 2022: *травма в поезії війни (на прикладі українсько-польської збірки К. Міхаліцної „Голоси”)*;
6. М. Вшолек, *Специфіка українських перекладів віршів Я. Бжехви*;
7. С. Пугач, *Голос після 24 лютого: антропологічна перспектива антології „Війна 2022”*;
8. М. Гжегорчик, *Пісня як літературний жанр. Сучасні інтерпретації фольклорних мотивів на прикладі пісень Шум гурту GO_A, 1944 Джамали та Wild dances Руслани*.

Наукова сесія почалася з виступу А. Ткаченко, яка розповідала слухачам про *Хроніку відчуттів* – книгу, що містить особисту реакцію авторів Т. Прохаська, І. Ципердюка, Ю. Андруховича, С. Жадана та Ю. Винничука на події, які відбувалися під час Євромайдану та Революції гідності. Відгуки та історії цих авторів зібрав в антологію В. Карп'юк. А. Ткаченко представила шляхи інтерпретації та сприймання літератури. Дуже відомий твір І. Франка *Герой поневоли* у новій, графічній адаптації, проаналізувала К. Пастушко, звертаючи увагу на важливу роль української традиційної літератури та зіставлення її з сучасною формою представлення історії у графічній формі. Доповідачка проаналізувала канон української літератури, а особливу увагу звернула на структуру твору та способи представлення авторської думки. О. Гордій говорила про функцію прямих свідчень та процес трансформації людини у воїна на основі книжки Тамари Горіха Зерня *Доця*. Вона підкреслила, що твір є одним із багатьох прикладів літератури, яка торкається теми війни. Р. Каршневич

на основі есеїв С. Асеева *В ізоляції* показав, що відбувається у свідомості людини, яку ізолювано, як ізоляція впливає на самопочуття та як зображено культурну ідентичність в умовах війни та окупації. Доповіді М. Русановської і М. Вшолка були зосереджені на міжмовних відносинах української та польської мов на основі художніх творів. М. Русановська підняла тему травматичного досвіду війни, емоційного переживання подій та внутрішніх відчуттів у поезії К. Міхалічної *Голоси*, зокрема спираючись на вірш *Травми зацілілого*. Авторка звернула увагу на ситуацію, у якій авторам довелося писати їхні твори, а також на те, як це вплинуло на зміст віршів. М. Вшолек, спираючись на свої наукові дослідження, здійснив порівняльний аналіз віршів польського письменника Я. Бжехви з його перекладами українською мовою. Доповідач визначив зіставні аспекти перекладів, проаналізував вибрані вірші та їх переклади українською мовою, беручи до уваги еквівалентність та міжмовну омонімію. Відображення структури й побудови світу та встановлення місця людини у світі показала С. Пугач на підставі видання *Війна 2022*. Вона пояснила процес переосмислення позиції людини та поміркувала, як художні твори впливають на емоційний досвід. Останній учасник літньої сесії наукового проєкту М. Гжегорчик представив учасникам відображення української фольклорної культури і традиції у піснях на прикладах музичних творів, із якими Україна виступала на Міжнародному пісенному конкурсі *Євробачення*. Він підкреслив, що протягом часу традиція та форма переказу у піснях українських репрезентантів зазнавала змін.

Друга частина міжуніверситетської наукової сесії молодих учених відбулася 16 грудня 2023 року.

У другій частині брали участь:

1. К. Венедіктова, *Зображення українського села XIX століття: на основі віршів Т. Шевченка „Село”, „Садок вишневий коло хати” та драми І. Котляревського „Наталка Полтавка”*;
2. В. Ковблюк, *Соціокультурні аспекти повісті „Кайдашева сім'я” І. Нечуя-Левицького: взаємодія людини та середовища*;
3. М. Бялобжевська, *Антропологічний аспект конфлікту поколінь у творі О. Кобилянської „Земля”*;
4. Н. Дубецький, *Антропологічний аналіз міфологічних та культурних елементів у драмі Лесі Українки „Лісова Пісня”*;
5. К. Затула, *Письмо як свідчення: окреслення (зне)цінності людського життя на початку XX століття (на матеріалі поетичних збірок Є. Плужника)*;
6. Т. Мостовий, *Природа людини: аналіз збірки Богдана-Ігоря Антонича „Зелена Євангелія” крізь призму стосунків людини зі світом природи*;
7. Л. Лесонін, *Антропологічне окреслення образу України в поемі „У ра на” Ю. Тарнавського*;
8. С. Воськало, *Постколоніальна українська література: на прикладі творів Ю. Андруховича*;

9. Ю. Ванюк, *Антропологічне травматичне коло історії. На матеріалі „Сад Гетсиманський” І. Багряного та „Світлий шлях: історія одного концтабору” С. Асеєва*;
10. С. Паночко, *Виміри материнського болю у романі М. Матіос „Мами”*;
11. В. Дац, *Українська література: антропологічна перспектива книги Є. Кузнєцової „Драбина”*.

Сесію відкрила своєю доповіддю К. Бенедіктова з аналізом зображення українського села та життя селян на основі драми І. Котляревського *Наталка Полтавка*. Авторка розкрила відтінки побутового життя селян, їхню етику та ідилічний спосіб життя, представлений також у віршах Т. Шевченка *Село та Садок вишневий коло хати*. Перетворення романтичних уявлень про село на реалістичний образ побутового життя представив В. Ковблюк, спираючись на твір *Кайдашева сім'я* І. Нечуя-Левицького. Доповідач зацентрував на взаємодії людини та середовища, що є засадничою для поетики повісті. М. Бялобжевська проаналізувала твір О. Кобилянської *Земля*, звертаючи увагу на розкриття проблеми конфлікту поколінь, яка залишається універсальною. Н. Дубецький розповідав про перший український твір фентезі *Лісова пісня*, написаний Лесею Українкою. Автор презентації говорив про поєднання міфічних та культурних елементів у драмі. К. Затула доповіла про поезію Є. Плужника на матеріалі його поетичних збірок, зосереджуючись на письмі як формі свідчення та окреслення (зне)цінності людського життя в суспільстві початку ХХ ст. Т. Мостовий проаналізував внутрішні почуття людини, єдність живого й неживого та ставлення людини до природи на підставі поетичної збірки *Зелена Євангелія* Богдана-Ігоря Антонича. Доповідач згадав про вираження автором поетичної збірки багатоколірових, звукових описів представленого світу. Розгляд образу України в поемі Ю. Тарнавського *У ра* на запрезентував Л. Лесонін, який чітко вказував на зміни в українському літературному просторі після розпаду Радянського Союзу. Порушене питання продовжила розкривати С. Воськало, яка запропонувала свій погляд на вибрані твори Ю. Андруховича, які репрезентують постколоніальну українську літературу. У презентації з'явилися такі твори Ю. Андруховича, як *Московіада* та *Таємниця*. Травматичний досвід людини на підставі аналізу роману І. Багряного *Сад Гетьманський* і твору С. Асеєва *Світлий шлях: історія одного концтабору* зробила Ю. Ванюк у доповіді про травматичне коло історії. С. Паночко у своїй доповіді розповідала про стосунки матері з дитиною, образ материнського страждання на підставі твору М. Матіос *Мами*. Зимову сесію наукового проєкту завершила В. Дац з виступом, у якому представила антропологічну перспективу та травму воєнних часів у книзі Є. Кузнєцової *Драбина*.

Організація наукових, міжнародних конференцій дозволяє магістрантам та молодим ученим увійти у світ наукових студій. Учасники мають можливість запрезентувати власні наукові дослідження і представити свої думки та погляди більшій аудиторії. Вищезгадані презентації чітко показують важливість різних

жанрів української літератури не лише для українців, але також для поляків, які хочуть розширити свої знання про канон українських художніх творів. Зважаючи на кількість доповідей, можна сказати, що молоді люди цікавляться творами різних часів: від шевченківської традиційної поезії до сучасних графічних романів. Виступи підтверджують, що доповідачі шукають спільне та відмінне між польською та українською мовами. Співпраця університетів відкриває широкі можливості проведення подібних наукових заходів у майбутньому для поширення та просування української літературної культури та традицій.

Вшолек Матеуш – студент п'ятого курсу україністики з англійською мовою, кафедра україністики Варшавського університету.